

גליון תזרני בהלכה, אגדה ומוסר

דברי מאיר

מאצרוזתני של הרה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד
אלול התשפ"א
גליון מס' 36

השיעור השבועי בהלכה ואגדה
של מורנו הרב שליט"א
אי"ה מידי יום רביעי בשעה 17:45
בבנין 'הישיבה הגדולה - בית וגן'
רה"ז ההייד"א 21, בית וגן - ירושלים

פנינים ופרפראות

על פרשות השבוע שבהודש זה

דבריהם הם זכרונם

פרקי חיים מרבותינו הקדושים
שיום פקידת שנתם בהודש זה

| פרשת שופטים |

שׁוֹפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ (טו. יח)

"שופטים - דיינים הפוסקים את הדין" (רש"י).

ויש להבין, מה בא רש"י להשמיענו?

בכתביו של המגיד הנודע הגה"צ רבי שלום
שבדרון זצוק"ל נמצא המעשה הבא: רב ראשי
בארץ הקודש התמנה על ידי אנשים שאינם
הגונים, שחפצו בו משום שנודע בכוח ה"היתר"
שלו. להגנתם טענו אותם אנשים שבקי הוא רב
זה בארבעת חלקי השולחן ערוך.

הגיעו הדברים לאוזני הגה"ק רבי דב בעריש
וידנפלד - הרב מטשעבין זצוק"ל, שהתבטא על
כך באוזני מקורביו: אמת הדבר. ב"יורה דעה"
בקי הוא בעניין "בטל בשישים"; ב"חושן משפט"
יודע הוא מצוין "הפקר בית דין הפקר"; ב"אבן
העזר" הוא מסתמך על "אפקעינהו רבנן
לקידושין מיניה"; וב"אורח חיים" הוא פוסק "ועל
הכל, אם אמר שהכל נהיה בדברו - יצא..."

אחד מגדולי ישראל בדורות עברו ביאר
את דברי רש"י על הפסוק שלפנינו ברוח מעשה
זה: יגיעו זמנים שיחפצו ברב שיהיה נואם
מוכשר, עסקן מוצלח, וכזה שיודע למצוא חן
בעיני הבריות בהנהגתו. על כך מבאר רש"י
שדיין יכול להכיל בו את כל המעלות הללו,
אולם לפני הכל מוכרח הוא לדעת כיצד פוסקים
דין לפי השולחן ערוך...

(במחשבה תחלה)

| פרשת כי תצא |

וְרֵאִיתָ בְּשִׁבְעֵי אֲשֶׁת יִפֶּת הָאָרֶץ וְהִשְׁקֶתָּ כָּהֵן
וְלִקְחָתָּ לָּךְ לְאִשָּׁה (כא. יא)

חז"ל אמרו (קידושין כא) על פרשה זו, כי לא
דברה התורה אלא כנגד יצר הרע" - ולכאורה,
התיבות "לא" ו"אלא" נראות כאן מיותרות, ודי
היה לומר בקיצור "דברה תורה כגד יצר הרע"?

אלא - ביאר בעל "חונכת התורה" - שבין
המעלות הטובות שמונים חז"ל בנשות ישראל
"שמגדלות בנינו ומצילות אותנו מן החטא"
(יבמות סג). והנה, על "אשת יפת תואר" נאמר,
שסופה שיצא ממנה "בן סורר ומורה". ונמצא
א"כ, שלא שייך לומר עליה את השבח
"שמגדלות בנינו", אלא רק השבח של
"ומצילות אותנו מן החטא" בלבד. <<<

ביום ט' אלול - חל היארצייט של
הגה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זיע"א, בעל
ה"פרי צדיק" ועוד.

בימים האחרונים נשאלתי הרבה על
אוכלין ומשקין שתחת המיטה - וידוע
שדיברו על זה הרבה פוסקים (עי' פסק"ת סוף
ח"ב), אך ר' צדוק בשו"ת "תפארת צבי" (וכן
דעת מרן החזו"א זיע"א ב"אמרי יושר", עי' פסק"ת
שם) כתב שמותר באכילה - שאין שייך רוח
רעה בזמן הזה [יש לציין שלפי הרמב"ם,
איסור זה אינו משום רוח רעה, אלא משום
שיפלו קיסמים ודברים מהמיטה לתוך האוכל.
ולפי"ז יוצא חומרה, שגם שלא ישן אסור. וכן
יוצא קולא, שהמכוסה מותר - מה שפלפלו
הפוסקים (ראיתי פעם ממרן הגר"ש וואזנר זצ"ל
והיבדלח"א) הגר"נ קרליץ (שליט"א) זצ"ל) אם מועיל
כיסוי לענין רוח רעה, והסיקו שלכאורה לא
יועיל. ולענין מעשה אמר לי מו"ר מרן הגר"ע
אויערבאך שליט"א, שהמיקל בזה ובפרט
בהפסד מרובה, יש לו על מי לסמוך].

ר' צדוק כתב, שמי שלא מאמין
בכוחותיו כאילו כופר בקב"ה. ונראה הטעם
לזה, כי אם לא מאמין שיכול לעשות משהו,
למה בחר הקב"ה וכביכול לא נתן לנו כוחות.

ביום י"ב אלול - חל היארצייט של
הרה"ק ר' שמחה בונים מפשיסחא זיע"א,
שהיה אדמו"ר לאלפים.

ראיתי אתמול בספרו "קול שמחה" (פרשת
משפטים) עה"פ "צדק צדק תרדוף" - שאפי'
שורדפים את הצדק, צריך להיזהר שיהיה
בצדק [ודומה לזה ב"שפת אמת" ור' ישראל סלנטר
זיע"א - עי' גליון דברי מאיר אלול תשע"ט]. זיע"א.

ביום י"ג אלול - חל היארצייט של
הגה"ק בעל ה"בן איש חי" זיע"א. היה
מגדולי הפוסקים, ודרש לאלפים ולרבבות
בכל שבת דברי דרוש והלכה, ועמדו על
החלונות לשומעו. זיע"א.

ת.נ.צ.ב.ה.

(מתוך שיעור - י"א אלול תשע"ט)

זהו איפוא פירוש דברי חז"ל "לא דברה
תורה אלא כנגד יצר הרע" - אשת יפת תואר
מועילה רק כנגד יצר הרע, שהיא מצילה את
האדם מן החטא, אבל אין לצפות שיצאו
ממנה בנים טובים ומהוגנים, ולא נאמר בה
השבח "שמגדלות בנינו"...

| פרשת כי תבא |

וְכָאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַבְּרָכוֹת הָאֵלֶּה. וְהִשְׁתַּבַּח (כח. ט)

האדם בקוצר דעתו ומשיקול דעת מוטעה,
לפעמים בורח הוא מהטוב, כי איננו יודע שטוב
הוא לו. על כן התפלל דוד המלך ע"ה (תהלים כג,
ו) "אך טוב וחסד ירדפוני" - מפני שפעמים
איננו יודע לרדוף אחר הטוב וחסד, ע"כ יהיו הם
רודפים אחרי ומשיגים אותי. וזו היא ברכת
התורה "ובאו עליך כל הברכות והשיגוך", הטוב
ירדוף אחריך וישיגך!

(דגל מחנה אפרים)

| פרשת נצבים |

וְשָׁבַתָּ עַד ה' אֶלְלִיךָ (ד. ט)

אימתי ואיך ידע אדם שתשובתו הועילה,
וכי עלה בידו לשוב עד ה' אלוקיו?
את התשובה לכך נוכל ללמוד מתשובתו
של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל ליהודי
שהגיע לפניו, שפך את לבו על עוונות רבים
וכבדים שעשה וביקש דרך תיקון ותשובה.
הרב שטיינמן פירט באזניו את דרכי
התשובה בארוכה.

לאחר ששמע את הדברים בכובד ראש,
שאל היהודי: אם אעשה כל זאת, האם יש
סיכוי שאוכל לראות את הענין' כ'סגור'?

החזיר לו הרב בשאלה: "האם פעם קרה
לך שאיבדת סכום כסף משמעוטי של אלף
שקל, או לפחות חמש מאות שקל?"

האיש אישר בניע ראש, והרב המשיך:
"כשאתה נזכר בזה, אתה חש איזו צביטה
בלב, נכון? אם אתה תחוש, לכל הפחות,
תרגיש, כשתיזכר בעבירה שביצעת, או אז יש
סיכוי שתשובתך הועילה"...

(ומתוך האור)

שואלין וזורשין

הלכה, אגדה ומנהג
בעניניא דימא

• א-ל-ו-ל! •

עבודת ימי הרחמים והסליחות

מתוך קונטרס 'הלכות חודש תשרי' של מוה"ר שליט"א

א. אלול - חיפוש

אצל המרגלים כתוב "ויתורו את הארץ" - ותירגם התרגום: "ואלילו ית ארעא", כלו' שאלול מלשון תיור וחיפוש, שצריך לחפש במעשיו - לחזור בתשובה (שמעתי ממור"ר הגר"ע אויערבאך שליט"א).

ב. איזה מוסר ללמוד באלול

שמעתי מחכם אחד שליט"א ששאל את המשגיח מרן הגה"צ ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל איזה מוסר ללמוד באלול, ואמר לו: העולם נוהגין ללמוד באלול תחילת ספר שערי תשובה לר' יונה זיע"א שזה מלמד שצריך לחזור בתשובה, אך באמת צריך ללמוד שער ג' ששם מפורטין המצוות - שצריך לדעת על מה לחזור בתשובה.

ג. מה צריך להתחזק באלול

שמעתי מחכם אחד שליט"א ששאל את המשגיח מרן הגה"צ ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מה צריך להתחזק באלול, ואמר לו שצריך להתחזק בתפילה, להרגיש שזה העיקר ושאר הפעולות טפל, וכגון שאומר "רפאינו" לא יחשוב שהעיקר זה הרופא וגם צריך לפנות לה', אלא שה' העיקר ולצורך ההשתדלות יש לדרוש ברופא, וכך תתקבל תפילתו.

ד. עריכת דין וחשבון לפני השינה

מרן החפץ חיים זצ"ל אמר הרבה פעמים שאדם עתיד ליתן דין וחשבון על זה שחי בלי חשבון, ואמר שצריך לעשות חשבון נפש כל יום לפני השינה, וכן נהג הוא בעצמו (כן אמר לי תלמידו הגה"צ ר' שלום שכנא זאהן זצ"ל).

אורחות צדיקים

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

מגדולי ראשי הישיבות בדורנו הוא הגאון הגדול רבי אליעזר יהודה פינקל שליט"א (נולד ב-י"ט אלול התשכ"ה) - בנו ממשיך דרכו של אביו מרן הגה"צ רבי נתן צבי זצוק"ל, ראש ישיבת 'מיר' המעטירה בירושלים תובב"א, חבר מועצת גדולי התורה וחבר נשיאות "מפעל הש"ס". יאריך ימים על ממלכתו, אכ"ר.

הלך קטע קצר מתוך שיחת חיזוק שנשא בהיכל הישיבה לקראת הימים הנוראים, בעצרת השלושים' לפטירתו של מרן הגה"צ רבי אריה פינקל זצוק"ל (מתוך גליון 'בית מדרש' - מיי):

הגמרא בברכות (ד, א) אומרת על הפסוק בתהילים "לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים" - "תנא משמיה דרבי יוסי: למה נקוד על לולא? - אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם! מובטח אני בך שאתה משלם שכר טוב לצדיקים לעתיד לבוא, אבל איני יודע אם יש לי חלק ביניהם אם לא! - שמא יגרום החטא; כדרכי יעקב בר אידי, דרבי יעקב בר אידי רמי, כתיב: והנה אנכי עמך ושמתוך בכל אשר תלך וכתבי: ויירא יעקב מאד! אמר: שמא יגרום החטא".

השם 'אלול' כולו מורה על הפחד. ב'חידושי הרי"ם' כתוב עוד רמז יש רמז על המילה 'אלול' מהקרי והכתיב בפסוק "הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו", שהכתיב הוא "ולא אנחנו".

ומסביר השפת אמת ככל שאדם מתבטל לקב"ה, ככל שעושה עצמו כ'לא' בא' - וכל דיירי ארעא כלא חשיבי, כך הוא יותר 'ולו אנחנו' בו' - עמו וצאן מרעיתו. כמה שיותר 'אני לדודי, כך 'ודודי לי'. ולהיפך - כמה שדבק יותר בקב"ה, כך בטל בעיני עצמו. כמו שכתוב בהמות הייתי עימך ואלו הם בני אדם שערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה.

אך לא יתכן שיבוא לדרגה כזו של ביטול, רק מי שהוא ערום בדעת. אדם ובהמה תושיע ה'. אתם קרויים אדם - כי אתם המעט מכל העמים. רק מי שיש לו את הערומים בדעת, את הגדלות הזו, הוא שרואה כמה הוא קטן.

וזה בעצם כל הענין של ראש השנה, ככל שמתבטלים לפניו לגמרי, כך מקבלים יותר חיים ויותר מציאות.

ולכן לא מזכירים בראש השנה בכלל ענייני גשמיות. ראש השנה למעשר בהמה, זה שהוא מבטל גם לגמרי את הנפש הבהמית, וגם זו הופכת להיות דרגת אדם. וכך צריך שיהיה גם שופטים וגם שוטרים, מחד גיסא את כח התורה והשכל, ומאידך את השוטרים והכנעת הגוף, והא בהא תליא.

הגרא"י פינקל שליט"א | צילום: שוקי לור

מכתבי תורה והוראה

שהשיב מורנו הרב שליט"א

ב"ה

למרן הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א
אם אין לוי שיטול ידי הכהנים, אך יש שם בכור יוצא דופן האם יכול בכור שזכה ליטול ידיו לכהנים
בברכת כהנים באהבה כעתירת
גמליאל הכהן רבינוביץ
מח"ס "גם אני אודך"
ו"פרדס יוסף החדש" על המועדים.

אורי' ל"ה תמוז ה'תשס"ח

נראה מדברי הגה" (סי' תרנ"ה) שצ"ע ענין של קבלת אפי
שכתב שז"מ אין לו' ואין כשרהיי' שאין ל'הי'ה' ל'ה'ה'
ידי הכהן - ויאלץ ל'ה' ס'ה'ה' א'ה'ה' כ'ה'ה' ס'ה'ה' א'ה'ה'
אורה הי'ה' א'ה'ה'ה' ל'ה'ה' א'ה'ה'ה' י'ה'ה'ה' ל'ה'ה'
ב'ה'ה' כ'ה'ה'ה' צ'ה'ה'ה' ה'ה'ה'ה' ש'ה'ה'ה'ה' א'ה'ה'ה'ה'
ל'ה'ה'ה'ה' כ'ה'ה'ה'ה' ל'ה'ה'ה'ה' א'ה'ה'ה'ה' ל'ה'ה'ה'ה'
ה'ה'ה'ה'ה' ה'ה'ה'ה'ה' א'ה'ה'ה'ה'ה' י'ה'ה'ה'ה'ה' ל'ה'ה'ה'ה'
ה'ה'ה'ה'ה'ה' ל'ה'ה'ה'ה'ה' א'ה'ה'ה'ה'ה' ל'ה'ה'ה'ה'ה'

כ'ה'ה'ה'ה'
א'ה'ה'ה'ה'
י'ה'ה'ה'ה'
ל'ה'ה'ה'ה'

פורטל התוכן הרשמי של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' > ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < הודעות > גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א > ועוד

או בלחיצה על הקישור: מכון 'דברי מאיר'

כנסו לכתובת: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>